

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

ספרים

■ אוצר הבית הראשון

מאת הרב מנחם מקובר
בהוצאת דני ספרים

כרך שני בסדרת אוצר תורת המקדש. הספר האלבומי המהודר עוסק במבנה הבית הראשון, מבנה הכלים, ויש בו גם סקירה מקיפה על תולדות המקדש. 236 עמ'. טל' 08-6812225.

■ כשרות המשקאות

מאת הרב עמרם אדרעי
בהוצאת המחבר

ספר מקיף על היבטי הכשרות במשקאות. פרק גדול וחשוב מיוחד לנושא היין, ולצידו משקאות חריפים ועוד. 476 עמ'. טל' 02-5385492.

■ להישאר יהודי

מאת הרב יצחק זילבר
בהוצאת המחבר

סיפור חייו של המחבר ושל עוד יהודים שעברו את אימי השלטון הקומוניסטי במאבק יום-יומי על שמירת התורה והמצוות. הספר נערך על-פי סיפורים וזיכרונות שסיפר הרב זילבר, והופיע תחילה בשפה הרוסית. 436 עמ' טל' 02-5400005.

■ ברכה נאמנה

מאת השופט מנחם נאמן
בהוצאת המחבר

המחבר שימש עד לא מכבר סגן נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה, ובספר שלפנינו כינס רעיונות לפרשיות השבוע, שהשמיע בעיקר באירועי בר-מצווה. 201 עמ'. טל' 04-8243401.

זמני השבוע

ניו-יורק	טרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:15	7:53	7:25	7:04
8:13	8:52	8:17	7:59

כניסת השבת
צאת השבת
פרכי-אבות השבוע: פרק ה
המולד: יום ראשון, 1 בצהריים, 14 דקות ו-12 חלקים
ראש-חודש אלול: ביום הראשון וביום השני

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

איזה חינוך הם יקבלו?

אם יש מאבק על החינוך, הוא מתמקד תמיד בהיבטים חומריים: תקנים, שעות לימוד, שכר המורים, מבנים ועזרים. כל אלה חשובים מאוד, אבל אין הם אלא כלים ואמצעים

ב שבוע הבא אמורה להיפתח שנת הלימודים תשס"ט. יותר ממיליון תלמידים ילכו מדי בוקר לבתי-הספר, והוריהם יביעו בכל הזדמנות את אכזבתם ממערכת החינוך. הם ידברו על אבדן הערכים, על הבורות, על הניכור כלפי ההיסטוריה היהודית והמסורת. אבל זה כמעט כמו מזג-האוויר - הכול מדברים עליו, אך איו עושים דבר לשנותו.

אם יש מאבק על החינוך, הוא מתמקד תמיד בהיבטים חומריים: תקנים, שעות לימוד, שכר המורים, מבנים ועזרים. כל אלה חשובים מאוד, אבל אין הם אלא כלים ואמצעים. כלים טובים יכולים לשרת את היעדים, אולם הבעיה היא בעצם קביעת היעדים והמטרות. יש מערכות חינוך בעלות אמצעים פחותים בהרבה, והן מצליחות ופורחות וציבור ההורים שבע-רצון מהחינוך שילדיו מקבלים. הילדים אולי לומדים בקרוונים, אבל הם מקבלים חינוך מעולה. כי יש שם יעדים חינוכיים אמיתיים.

כאב הניתוק

התמורה שחלה בשדה החינוך מוצאת את ביטויה בשמה של המערכת. בעבר קראו לה 'מערכת החינוך'; כיום מכנים אותה 'מערכת ההוראה'. ההבדל הלשוני הזה אומר הכול: בעבר עיקר הדגש היה על החינוך, על עיצוב אישיותו, אופיו, ערכיו ואורחותיו של החניך. הציונים היו חשובים, אבל חשוב מהם היה לגדל יהודי שורשי, אדם בעל מידות טובות, אישיות המונעת על-ידי ערכים.

בימינו דעכו הערכים. המערכת רואה את יעדיה בהשגת ציונים ובטכנולוגיה. אף יש הטוענים כי למורים אין כלל זכות לעסוק בתחום הערכים ובעיצוב השקפת-עולמו של התלמיד, שכן מי הסמיך אותם לקבוע את הערכים הראויים. אף זו הוכחה למשבר הערכים העמוק הפוקד את החברה המודרנית.

מערכת החינוך מוציאה מדי שנה מאות-אלפי בוגרים נטולי שורשים, התוהים על עצם

זהותם היהודית. אין הם מכירים את התנ"ך ואת מקורות היהדות. גם ההיסטוריה של העם היהודי מעורפלת מאוד בתודעתם. אינך יכול לצטט באוזניהם פסוק או מאמר חז"ל בהנחה שהם מכירים אותו. וכשאתה משוחח איתם על כך, אתה שומע את הכאב על הניתוק מהשורשים ומהמורשת היהודית רבת-השנים.

ההתנתקות ממקורות היהדות גוררת הידרדרות גם בערכים אנושיים בסיסיים. אתה רואה איך ילדים מדברים אל הוריהם, ואתה תמה מה נותר מהדבר "כבד את אביך ואת אמך". מפעם לפעם עולה לכותרות אלימות בני-הנוער, ושוב ושוב אנחנו מזדעזעים מפשעים מחרידים שבני-נוער מסוגלים לעולל.

מקור הערכים

מצפים מהנוער לדבוק בערכים, אבל אין נותנים לו את היסוד לערכים אמיתיים. וכי מי קובע מה מותר ומה אסור? אם אין אמת מוחלטת ואם כל אחד ואחד בוחר במה ש'טוב לו', מה מקומם של ערכים? ערכים אמיתיים יכולים להתקיים רק על בסיס האמונה באלוקים, בורא עולם ומנהיגו, המשגיח על עולמנו והקובע את המותר ואת האסור. הזיקה בין אמונה בה' ובין מוסריות אנושית באה לידי ביטוי חד בתשובתו של אברהם אבינו לאבימלך: "רק אין יראת אלוקים במקום הזה - והרגוני".

ערכים שאינם מבוססים על אמונה בה', לעולם יהיו רופפים ונתונים לשינויים. מוסריות המושתתת על נימוקים אנושיים, עלולה להשתנות על-פי הנסיבות והצרכים. רק ערכים הנובעים מאמונה בה' הם מוחלטים ואין להזיזם. הדיבר "לא תרצח" - הוא מוחלט. הנימוק "כי בצלם אלוקים עשה את האדם" - אינו יכול להשתנות לעולם.

חייבים להחזיר את האמונה ואת ערכי היהדות למערכת החינוך, ולהחדיר את הערכים אלה מגיל הגן. עלינו לתת תקווה לדור הצעיר ולחסוך ממנו לבטים ותהיות רבים. זה החינוך האמיתי שעם-ישראל זקוק לו.

השמדת עבודה זרה בנפש

אלא שיש דברים שבהם אנו רואים בגלוי את יד ה', ויש דברים שהיד האלוקית נסתרת ואינה גלויה לפנינו, אבל האמת היא שהיא מכוונת כל פרט.

ירושת הניצוצות

לכן הצינוי הראשון הוא "אָבְד תָּאבְדוּן אַת כַּל המקומות" – בראש ובראשונה יש לבטל את העבודה הזרה, ולא את העבודה הזרה עצמה, אלא גם "את כל המקומות" – את עצם נתינת המקום לעניין של עבודה זרה, וזאת על-ידי ההכרה ש"אין עוד מלבדו".

ועל-ידי זה "אתם יורשים אותם" – כאשר יהודי מכיר ויודע שכל דבר בעולם הוא למעשה אלוקות, הוא מברר וגואל את הניצוצות האלוקיים העליונים הטמונים בדברים הגשמיים, והם נעשים ירושה לו. את הקריאה הזאת קוראים ערב ראש-חודש אלול, חודש החשבון על כל השנה, מכיוון שהכרה זו היא יסוד כל התורה והמצוות.

(תורת מנחם כרך כח, עמ' 290)

מתנתק מהדבקות בקב"ה, הוא כבר עובד עבודה זרה כביכול.

וכך מפרש הבעש"ט גם את הפסוק "וסרתם ועבדתם אֱלֹהִים אַחֲרַיִם" – "תיכף שסרתם מאת ה', מיד ועבדתם אֱלֹהִים אַחֲרַיִם". אם האדם אינו יודע ומרגיש שהקב"ה הוא מקור כל הכוחות ושהכול נשלט ומכוון על-ידו, הרי זה עצמו כבר עניין של עבודה זרה.

שליטה בלבדית

הרמב"ם מסביר, ששורש העבודה הזרה אינו הכפירה הגמורה בקב"ה, אלא ייחוס כוח לדברים שמחוץ לקב"ה. אם האדם מאמין בקב"ה, אבל סבור שיש שליטה כלשהי לכוחות הטבע ולכוכבים ולמזלות – יש בזה עניין של עבודה זרה, ומכאן קצרה הדרך להתכחשות גמורה לקב"ה.

האמונה האמיתית היא להאמין שאין שום שליטה וכוח לשום דבר בעולם חוץ מהקב"ה. גם הטבע נשלט על-ידו, ואין שום דבר הקורה בעולם שאינו בהשגחה פרטית מלאה של הקב"ה.

ה הדבר הראשון שנצטוו בני-ישראל לעשות בהיכנסם לארץ-ישראל? אומר משה רבנו בפרשתנו: "אָבְד תָּאבְדוּן אַת כַּל המקומות אשר עבדו שם הגוים". זה הצינוי להשמיד את כל אתרי הפולחן האליליים שהקימו עמי כנען בארץ-ישראל.

ידוע שהתורה היא נצחית בכל מקום ובכל זמן. גם עכשיו ניתן לנו אפוא הצינוי הזה – ראשית-כול יש להשמיד את העבודה הזרה. ולכאורה, הצינוי הזה שייך רק בארץ-ישראל, ורק בזמן ש'יד ישראל תקיפה', ובכלל, הלוא חז"ל אומרים שהיצר לעבוד עבודה זרה הוחלש לגמרי. אם-כן, מדוע הצינוי הזה הוא ראשון בתורה הנצחית?

אין שלב-ביניים

הדבר יובן על-פי תורת הבעש"ט, על הפסוק "כי לא מחשבותיי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכיי". אומר הבעש"ט: כאשר האדם מפריד את עצמו מהקב"ה – מיד הוא כביכול עובד עבודה זרה. אם "לא מחשבותיי מחשבותיכם", מיד "לא דרכיכם דרכיי". כלומר, אין שלב-ביניים בין דבקות בקב"ה לבין עבודה זרה, אלא ברגע שהאדם

מן המעיין ברכה וקללה | מאת הרב אליעזר ברוד

אמרת השבוע

מסקנה מתבקשת

יהודי שירד מנכסיו נכנס אל רבי עקיבא איגר וביקש הלוואה של מאה זהובים. לא היה סכום כזה בידי הרב, והוא מסר לידי האיש תכשיט זהב של אשתו, כדי שימשכנו ויקבל תמורתו מאה זהובים.

עבר זמן רב והלווה לא פדה את המשכון. החליטה הרבנית ללכת ולפדות בעצמה את התכשיט הממושכן. שם נודע לה כי תמורת התכשיט קיבל האיש מאתיים זהובים ולא מאה. שבה הביתה ואמרה לבעלה: "תמים אתה. אותו יהודי שריחמת עליו, לקח תמורת התכשיט מאתיים זהובים ולא מאה".

שמע רבי עקיבא את דבריה וקרא: "אשמתי היא. כנראה זקוק היה האיש למאתיים זהובים, אך התבייש לבקש סכום כזה". מאותו יום והלאה העניק רבי עקיבא איגר לכל המבקש סכום כפול ממה שביקש.

מעשיו, עתיד האדם לקבל "אחרי דרך מבוא השמש" – לאחר שתשקע שמשו ויפטר מן העולם הזה, שכן "שכר מצווה בהאי עלמא ליכא".

(כלי יקר)

אין דרך-ביניים

בהשגחה העליונה נקבע שדרכו של עם-ישראל אינה דרך-הביניים. תמיד לפנינו שני קצוות – מצד אחד חיים של ברכה והצלחה, למעלה מדרך הטבע, ומצד שני חיים של מארה ומחסור חלילה. כך קבע הקב"ה שיש רק שתי דרכים: ברכה או קללה.

(ספורנו)

לבחור ב'אנוכי'

"אנוכי נתון לפניכם היום". על האדם לראות לבחור ב'אנוכי', במי שאמר לעם-ישראל "אנוכי ה' אלוקיך".

(הרא"ש)

לא מקרה

כאשר האדם רואה נכון הוא מבין כי הברכה והקללה אינן בדרך הטבע ועל-פי מקרה, אלא הכול בא מ'אנוכי', מאת הקב"ה.

(רבי משה-לייב מסאסוב)

יש 'היום' ויש 'היום'

"ראה אנוכי נתון לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא,כו). יש שני סוגים של 'היום', 'היום' של ברכה ו'היום' של קללה; היום של "אם לא עכשיו אימת" (אבות א,ד), והיום של "אָכּוּל וּשְׁתֵּה כִּי מַחַר נָמוּת" (ישעיה כב,ג).

(רבי חנוך מאלכסנדר)

הרבים שוגים

"ראה" נאמר בלשון יחיד, כי בשעה שאדם מחפש את הדרך הישרה ללכת בה, לא ינסה לחקות את הרבים, שכן על-פירוב הרבים שוגים ותועים.

(הגאון מווילנה)

ברכה שיכולים לשמוע

"את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה'" (דברים יא,כז). זו עצמה ברכה, שתהיו מסוגלים לשמוע את דבר ה'.

(רבי שמשון-רפאל הירש)

אחרי השקיעה

"אחרי דרך מבוא השמש" (דברים יא,ל). את הברכה ואת הקללה, את השכר ואת העונש על

מהפך פנימי

זמן רב סבלו היהודים בקהילת רוואצק, אשר באזור חרסון שבאוקראינה, מעריצותו של הפריץ. כל האדמות בסביבה היו בבעלותו, והוא נהג להתעלל בתושבים היהודים ככל העולה על רוחו.

את זמנו הפנוי נהג הפריץ לבלות בשעשועים ובתענוגות. יום אחד יצא לטייל במרחבים הגדולים שמחוץ למשרתיו. הם הגיעו לנהר גועש ונהנו מהמראה הנהדר. זרמי הנהר יצרו מערבולות והתנפצו בעוז אל שפת הנהר. הפריץ, בשחצנות אופיינית, התרברב באוזני משרתיו כי יוכל להשיט את סירתו גם במים השוצפים.

משרתיו ניסו להניאו מהרעיון המסוכן, אך הוא נלגל עליהם וציווה להוריד לנהר את הסירה הקטנה שבמרכבתו. באין ברירה מילאו המשרתים את הוראותיו, והושיבוהו בסירה. הפריץ אכן היה שייט מעולה, והצליח לנווט את סירתו בין הזרמים הגועשים. אש פתאום גברו הרוחות, זרם הנהר נעשה עז וסוער, והפריץ לא הצליח לחתור לעבר היבשה. הוא נאלץ להתקדם עם הזרם במורד הנהר, מתרחק במהירות ממרכבתו וממשרתיו.

רק לאחר שעות רבות של מאבק עקשני מול זרמי הנהר הצליח להשתלט על הסירה ולהשיטה אל גדת הנהר. כאשר עלה על היבשה, לא ראה סביבו נפש חיה והבין כי התרחק ממקום יישוב. לא היה לו שום מושג היכן הוא נמצא ולאן עליו ללכת.

פתאום נרעד. לידו עמד יהודי בעל הדרת פנים מיוחדת. על ראשו חבש כובע פרווה, כמנהג החסידיים, וכל-כולו הדר וכבוד. הפריץ השפיל את עיניו למראה עיניו הבורקות של הרב, והמתין לשמוע מה יאמר לו.

שאלו האיש: "מי אתה ומניין באת?". ענה הפריץ, כי הוא הפריץ של רוואצק, וסירתו נסחפה לכאן על-ידי הנהר הגועש.

"דע לך", אמר האיש, "כי יהודי אתה. אביך ואמך מתו בעודך תינוק והפריץ אימץ אותך ונטע בך שנאת ישראל. אם תבטיח לי כי תחדל מלהציק ליהודים, אוכל להחזירך אל עירך ואל ביתך".

נדחם הפריץ למשמע הדברים והתקשה להאמין להם, אולם המצוקה הגדולה שהיה שרוי בה לא הותירה לו ברירה. הוא הבטיח זאת לרב, ובלבד

שיוצאו מהשממה המפחידה.

הרב הגיש לפריץ דף וציווה עליו לחתום את שמו על כל אשר הבטיח. לאחר שחתם, לקחו הרב בידו והוליכו עמו כבדת-דרך, עד שהעמידו על הדרך המובילה אל עירו. קודם שנפרד ממנו אמר לו הרב: "ראה הזהרתך לקיים את

מה שהבטחת. כאשר תגיע אל עירך גש מיד אל הרב המקומי, והוא ינחה אותך כיצד לנהוג". הרב סיים את דבריו ונעלם כלעומת שבא. בביתו של הפריץ דאגה רבה. בני-ביתו של הפריץ שיגרו משלחות חיפושים לאורך הנהר, אולי ימצאוהו, אך הללו

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

היעד נקבע

העובדה שניתנה לאדם בחירה חופשית מעוררת את השאלה, עד כמה יש לו ולמעשיו השפעה על הדרך שמוליכה אל הגאולה. הקב"ה הציב את הגאולה כיעד שאליו צריך העולם להגיע, ומובן שרצונו של הקב"ה חייב להתבצע; אולם יכולת הבחירה החופשית של בני-האדם עלולה לכאורה לשבש את 'תכניתו' זו של הקב"ה, ואולי אף להסיג את העולם לאחור ולהרחיקו מן הגאולה.

ואכן, אנו יודעים שהגאולה תלויה למעשה בידי בני-האדם. חז"ל אומרים, שאם ישראל עושים תשובה – מיד הם נגאלים. ידוע גם-כן, שבמהלך שנות הגלות היו הזדמנויות רבות, שאילו היינו ראויים, היינו נגאלים בהן. העובדה שלא נגאלנו עד כה מעידה לכאורה על היכולת שניתנה לנו לעכב את הגאולה; כלומר, לעכב את מילוי תכלית הבריאה. מכאן נובעת שאלה מהותית ביותר – מניין לנו שאכן אנו צועדים לקראת הגאולה, אולי בעוונותינו אנו נסוגים אחור ממנה?

בחירת האדם

מוסבר בתורת החסידות (ראה לקוטי שיחות כרך ה, עמ' 65. ועוד), שיכולת הבחירה החופשית אינה יכולה לעכב חלילה את רצונו וכוונתו של הקב"ה. הוא אין שום מציאות אמיתית מבלעדי ה', ולא ייתכן שדבר-מה יוכל להפריע לקב"ה במילוי רצונו. גם העובדה שהוא העניק לאדם יכולת של בחירה חופשית, אין בה להפקיע ולו משהו משליטתו המלאה בעולם. הבנה מלאה של הדבר הזה אינה פשוטה, אבל כשם שעלינו להאמין ביכולת הבחירה החופשית שניתנה לאדם, כך עלינו להאמין בשליטתו המלאה של הקב"ה על כל המציאות ובכך שהוא היחיד הקובע את גורל העולם.

כוח הבחירה החופשית של האדם אינו יכול להשפיע על עצם כיוון ההתקדמות של הדברים. הקב"ה קבע כי העולם צריך לצעוד לעבר הגאולה, והעולם אכן צועד ומתקדם ללא הרף אל הגאולה האמיתית והשלמה. לכן אפשר לקבוע בוודאות מוחלטת שאנו קרובים היום אל הגאולה יותר מאתמול ויותר מלפני שנה ומאה שנים ואלף שנים. השפעתו של האדם מוגבלת לשני תחומים – לקצב ההתקדמות ולנתיב אל היעד.

האדם יכול לקבוע במעשיו אם הגאולה תבוא מהר יותר או תתקדם בתהליך איטי יותר. הוא גם יכול לקבוע, אם הדרך אל הגאולה תהיה ישירה ומדורגת, או תעבור מורדות ומעלות. כשהוא בוחר ברע, הוא יוצר מורד ומצב של נפילה זמנית, אך בסופו של דבר, דווקא המורד הזה ייצור עוצמה יתרה שתוביל לעלייה חזקה יותר וגבוהה יותר. זה כוחה של התשובה, שינונה דווקא מהירידה שנגרמת על-ידי החטא.

הירידה יוצרת תנופה

יכולת הבחירה של האדם משפיעה רק על מצבם של פרטים, אך אינה יכולה לשנות את הסך הכולל. בתוך הרכבת המתקדמת אל הגאולה, יכול אדם להחליט לצעוד אחורה, אל הקרונות האחוריים, אבל צעידתו לאחור אין בה כדי לשנות את כיוון תנועתה של הרכבת כולה, ואף לא את כיוון ההתקדמות שלו עצמו. ובסופו של דבר, גם הנסיגה לאחור של הפרטים תתהפך לטובה ותתרום נופך נוסף להתקדמות הכוללת.

דוגמה לכך: כאשר אדם או קבוצה מחליטים לצעוד בדרך עקלקלה, הם יוצרים מצב זמני של חולשה ועיכוב, אבל בסופו של דבר, דווקא ממעשיהם תצמח עלייה. שכן, לאחר שיתברר לכול כי דרכם מוליכה לאבדון, תגבר ותתחזק הדבקות בדרך הנכונה. הללו ייענו על רוע בחירתם, אבל בסופו של דבר מתברר, שגם הם תרמו למהלך ההתקדמות הכללי.

כך גם הירידה הגדולה של 'עקבתא דמשיחא' נושאת את העלייה הגדולה של הגאולה הקרובה לבוא (ראה גם לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 976 הערה 19).

העלו חרס בידם. ופתאום הופיע הפריץ בשערי העיר, בריא ושלם. חיש-מהר עשתה לה השמועה כנפיים, ומיד הגיעו אליו בני-משפחתו, במרכבות הדורות, לקחתו לארמונו.

שכח הפריץ לגמרי את הבטחתו וחזר לחיי השגרה שהיה רגיל אליהם.

באותו זמן אירעה ברוואצק עלילת דם. גוי שהחליט להעליל על היהודים, הוציא מבית-העלמין הנוצרי גופת תינוק רך, שזה עתה נקבר, עטפו בשק וזרקו בחצר בית הרב, רבי ישראלצ'י, שכונה 'ר' ישראלצ'י גוטער איד' [=היהודי הטוב].

למחרת בבוקר 'הבחין' הגוי בשק המושלך בחצר הרב ומיהר להודיע זאת למשטרה. השוטרים פתחו את השק ומצאו בו את גופת התינוק. מיד נאסרו הרב ובני משפחתו, עד מועד משפטים.

חרדה גדולה אפפה את היהודים, והם הרבו בתפילות ובתחנונים. בלילה שקודם המשפט חלם הפריץ חלום. הוא ראה את הרב שראה אז, בצאתו מהנהר. הרב הזכיר לו את הבטחתו, וציווה: "מחר בבוקר עליך ללכת לבית-המשפט. בנפשך הדבר".

הבוקר הגיע, והפריץ יצא אל בית-המשפט. קהל גדול גדש את האולם, והכול המתינו במתח לכניסת הנאשמים.

בצעדים מדודים, אך בביטחון מלא, נכנס ר' ישראלצ'י לאולם וישב על ספסל הנאשמים. הפריץ הביט בדמות הרב, ולא האמין למראה עיניו. הוא זה היהודי שראה אז, ואתמול בלילה דיבר עמו בחלום. אין זאת אלא כי איש אלוקים הוא ובעלילה באו עליו.

האווירה באולם הייתה רוויה שנאה ליהודים. שונאי-ישראל כבר היו נכונים לפרעות שיעשו ביהודים עם היוודע תוצאות המשפט. היהודים היו אחוזי חרדה מהגורל הצפוי לרבים הקדוש וליהודים בכלל.

"איוון!", הרעים פתאום הפריץ בקולו על הגוי, שעמד על דוכן העידים. עמידתו של איוון החלה להתערער ועל פניו ניכרו סימני פחד. "אמור לכולם", המשיך הפריץ, "כיצד הגיעה גופת התינוק לחצר הרבי. אם לא תגיד, אצווה לענותך, עד שתאמר את האמת".

דיי היה בכך לשבור את רוחו של איוון. הוא החל לגמגם ובמהרה סיפר, בלשון רצוצה וברעד, כיצד זמם ועשה את כל העלילה.

ר' ישראלצ'י שוחרר לביתו בכבוד רב, ואליו התלווה הפריץ עצמו. בימים הבאים הסתודדו השניים שעות רבות, עד שנודע הסוד לכול: הפריץ שינה את אורחותיו ונעשה בעל-תשובה.

ומאז ועד יום פטירתו, הרבה הפריץ לעשות טוב וחסד לאחיו היהודים.

פתגם חסידי "מן השמים ניתנה לאדם בחירה חופשית, אבל מי שמשתוקק כי יכפוהו למעשים טובים – עושים לו כבחירתו וכופים עליו את הטוב, וגם זה בכלל הבחירה החופשית" (בעל השפת אמת)

איך מפתחים מודעות לרגשות

קפדנית ורצף כישלונות, בונים בילד דימוי עצמי נמוך, שעלול להשפיע על כל המשך חייו.

הדמות ש'הבינה'

"בחומרי הלימוד המקובלים אין מענה לצרכים הללו, והדבר הטריד אותי זמן רב", הוא אומר. כך היה עד שפגש את שמואל. "שמואל היה ילד קשה-חינוך", הוא מספר. "הניסיונות לדובבו נתקלו בחומה בצורה. ילד קשות, עוין לחבריו ולמוריו. יום אחד, כאשר ישבנו לשיחה לאחר עונש שקיבל, שאלתי אותו אם היה לו אי-פעם רגע שבו התרגש. הוא השיב: 'כן. אתמול. קיבלתי עונש לעזור למסיבה של כיתה א, והילדים שם אהבו אותי, קראו לי 'שמוליק', והראו לי את שמוליק המצויר בחוברת שעבדו בה. פתאום זכרתי בדמות הזאת, כשלמדנו 'צליל ואות', ואני חושב שהיא הייתה היחידה שהבינה אותי'.

"דבריו הדהימו אותי. בפעם הראשונה זה שנים הוא התוודע לרגשות הפשוטים ביותר, בעזרת חוברת המיועדת לילדי גן-חובה. זה היה הרגע שבו החלטתי להוציא-לאור חוברות עבודה, שישלבו גם את קידום יכולת הפענוח וההבנה של הנקרא עם פיתוח מודעות ואינטליגנציה רגשית.

חוברות עבודה

החוברת 'צליל ואות' הופיעה ביוזמת הגב' איטה יעקבזון, מאבחנת דידקטית ומדריכה להוראה

פתיחת שנת לימודים היא חוויה מרגשת לכל תלמיד, אך היא מרגשת שבעתיים את הילדים והנכנסים לכיתה א. הם מתחילים מסע רב-שנים, שרצוף כולו קריאה, לימוד והתמודדות עם מטלות הדורשות הבנה וחשיבה.

הרב זאב קפלן, מפקח חינוכי בכמה וכמה ממוסדות חב"ד, נוהג בכל פתיחתה של שנת לימודים לתת תשומת-לב מיוחדת לכל אחד ואחד מילדי כיתה א. גם לאורך השנה הוא עוקב אחר התקדמותם. "בית-ספר איננו פס-ייצור שמכניסים בו חומר-גלם בצד אחד ובצד השני מתקבל מוצר מוגמר", הוא מסביר. "זו התמודדות יום-יומית מורכבת ורגישה, אולם זה מסע בעל השפעה מרכזית על החיים. הצלחה או כישלון יכולים לקבוע את עתידו של אדם".

רגשות ונפש יציבה

לדעתו, רבים אינם מבינים את חשיבותה המכרעת של כיתה א'. ההצלחה בשנה הזאת מניחה את היסודות למטלות ולאתגרים שעמם יתמודד הילד בשנים הבאות. הוא יזדקק לפתח כישורים שיאפשרו לו להגיע לקריאה מיומנת, לכתיבה הרוטה ולהבנה חשבונית. את היסודות לכל הכישורים האלה הילד מקבל בשנה הראשונה בבית-הספר.

הכישורים האלה נבנים עם מרכיבים רגשיים ודימוי עצמי חיובי. לדבריו, מחקרים מדעיים מוצאים התאמה בין מודעות לרגשות ויכולת לבטא אותם היטב לבין נפש יציבה. לעומת זה, דיכוי, ביקורת

הרב קפלן: "הבנת הנקרא ופיתוח אינטליגנציה רגשית"

מתקנת, שהקימה את 'במחשבה שנייה', מכון לפיתוח מיומנויות למידה וכישורי חיים. המכון מוציא לאור חוברות לימוד לפיתוח המיומנויות הנדרשות עם תכנים חינוכיים וערכיים.

הרב קפלן והגב' יעקבזון שילבו את ניסיונם החינוכי לסדרת החוברות 'טיול שנת', ובימים האלה הצטרפה אליהם הסדרה 'אני בעצמי'. המטרה היא להמחיש לכל ילד את המתקנות הנלוות להצלחה, את העונג שבהערכת התקדמות ואת הרוע הטמון בתקשורת נכונה עם בעלי הסמכות. פיתוח הרגשות, לדבריו, חשוב לא-פחות מהקניית הקריאה והידע.

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית

מופצים בכל רחבי ארה"ב

להזמנות ולפרסום אנא פנו:

1-646-387-0816

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות

של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח

מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מנהגי חודש אלול

שאלה: מה הם המנהגים המיוחדים בחודש אלול?

תשובה: בראש-חודש אלול עלה משה רבנו להר-סיני בפעם השלישית, כדי לקבל את הלוחות האחרונים. לאחר ארבעים יום, ביום-הכיפורים, ירד והלוחות בידו, ובישר לישראל שנתרצו לפני הקב"ה, וקבעו הקב"ה יום סליחה ומחילה לדורות. על-כן, כל הימים שמתחילת אלול ועד יום-הכיפורים הם ימי רצון.

מנהג קדמונים לתקוע בשופר בכל חודש אלול (הספרדים בסיום הסליחות, והאשכנזים בסוף תפילת שחרית. ורצוי שכל יהודי ישמע את התקיעות), וסמך לזה שנאמר "תקעו בחודש שופר" - משמע לתקוע חודש שלם.

רק בערב ראש-השנה אין תוקעים: (א) כדי להפסיק בין תקיעות של מנהג לתקיעות שהן מצוות-עשה מן התורה. (ב) כדי 'לערבב את השטן' [שירגיש המקטר]

שישראל בטוחים שכבר עשו את עבודת ראש-השנה לפני זמנה וכבר זכו בדיון, שיסבור שכבר עבר ראש-השנה ואין עוד תועלת בקטרוגו.

בקהילות האשכנזים מוסיפים בתפילות שחרית ומנחה (אחרים - בערבית) את הפרק 'לדוד ה' אורי' (תהילים כז). פרק זה רומז לחגי תשרי, ותוכנו: תשובה, שמחה וביטחון בה'.

בקהילות רבות מוסיפים באמירת תהילים. מסורת מהבעש"ט לומר מיום ב של ראש-חודש אלול שלושה פרקים ביום, וביום-הכיפורים אומרים שלושים ושישה פרקים, ומסיימים אחר נעילה.

מקורות: פרקי דר"א פמ"ו. תוס' ו"א א"ח סי' תקפ"ג ונ"כ. משנ"ב שם. הוספות לש"ע אדמו"ר הזקן חלק ב'ד עמ' 1363. ספר הסנהנים חב"ד עמ' 52-54. לקוטי שיחות כד, 224 ואילך.

תיקון: בגיליון הקודם נכלל השקד בין הפירות שקדושת שביעית חלה עליהם מתחילת אלול. הפרי עצמו קדוש בקדושת שביעית מחודש אייר, ורק בצורתו היבשה (כפי שרגילים לשוקו) הוא מופיע בשוק בתחילת אלול.

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

1-718-6041020

סופר סת"ם • HaSofer

RABBI MOSHE KLEIN

משה הלוי קליין

321 Kingston Avenue

718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company